

[Обратно към статията](#)

Георги Петрунов: Жертвите на трафик са индикатор за дълбоките проблеми в обществото

експерт във фондация "Риск Монитор", автор на изследването

От **Лора Филева**

Последна промяна в 15:40 на 12 май 2009, 207 прочитания, [0 коментара](#)

Има ли особености при прането на пари от трафик на хора?

- Трафикът на хора има различни форми и проявления. Едната е според целта: сексуална експлоатация или по-общото - развратни действия; трудова експлоатация; държане в принудително подчинение (което в българската практика най-често се свързва с просията и джебчийството); отнемане на телесни органи; трафик на бременни с цел продажба на новороденото. Има вътрешен и международен трафик на хора. Основна особеност при прането на пари от трафика на хора е, че средствата се генерират на малки части продължително време на територията на чужда държава. Заради това основен проблем пред трафикантите е прехвърлянето на средствата от държавата дестинация в България.

С какво се е променил трафикът на хора през последните години?

- Могат да се открият поне две съществени промени. В началото и средата на 90-те години тази дейност все още не е много развита, въпреки че организираната престъпност е постигнала пълен контрол на вътрешния пазар на проституцията. Българските трафиканти в повечето случаи препродават жертвите на експлоататори от други държави. В края на 90-те нещата се променят. Масово трафикантите осъзнават, че биха могли да печелят много повече, ако не продават жертвите, а сами ги експлоатират. В този период трафикът на хора се оценява като изключително доходна престъпна дейност и започва епидемичното му разрастване. Започват да се включват много хора, които преди това не са извършвали престъпления. Възрастовата граница на жертвите се разширява значително - както надолу, така и нагоре.

Другата съществена промяна при трафика на хора от България е свързана с осъзнаване от страна на трафикантите, на организираната престъпност, че насилственото въвличане на жертвите крие много рискове. В повечето случаи осъдените за трафик на хора са предадени от жертвите, които са насилвали или за които не са спазили уговорката за подялба на парите. След 2005 г. значително намаляват случаите на насилие при въвличане в трафик с цел сексуална експлоатация. Трафикантите използват нови методи за рекрутиране и контрол, увеличават се функциите, които се поемат от жени, променя се отношението трафикант-жертва.

Има ли фактори, като кризата например, които биха повлияли по някакъв начин на тази престъпна дейност?

- Глобалната икономическа криза оказва влияние върху почти всички сфери, нормално е да влияе и върху този феномен. От една страна, оборотите на секспазарите падат. Клиентите намаляват, тарифите падат. Това води до намаление и на приходите за организираната престъпност от тази дейност. В опит да запазят нивата на печалбите от периода преди кризата някои трафиканти започват да принуждават експлоатираните да предлагат допълнителни услуги, които дотогава не са били съгласни да предлагат, но

които се заплащат по-скъпо. Така с допълнителни "екстри" се опитват да си запазят печалбите. Опитват с гастролиране в различни градове и държави с надеждата, че там ще имат по-добри печалби. Това обаче повишава рисковете от разкриване. Вероятно много проституиращи ще започнат да се замислят за излизане от този "бизнес", но проблем пред тях ще бъде какво биха могли да правят. Изключително важно в този момент ще е да се подготвят ефективни програми за подпомагане на жертвите.

От друга страна, кризата въздейства негативно върху повечето сектори, което стеснява още повече и без това ограничените перспективи за младите българи. Това крие допълнителни рискове, търсейки изход от положението, в което са изпаднали, много българи да бъдат въвлечени в различни форми на трафик на хора.

Как ще коментирате това, че според Европол България е една от шестте основни държави - източници на жертви на трафик в ЕС?

- Като изключително тревожен факт. Още повече че останалите държави са с пъти по-голямо население от осеммилионна България, например Нигерия и Русия са с по над 140 млн. население. Това означава, че като процент жертви на глава от населението би трябвало да сме водещи, което ще е още по-обезпокоително. Големият брой на жертвите на трафик на хора от България е индикатор за дълбоките проблеми, които съществуват в нашето общество през последните години - ширещата се бедност, безработицата, проблемите в образованието, в семейството, възпитанието и перспективите пред младите хора и т.н. Икономическата и социална обстановка в страната се оказват много благоприятна среда за развитие на мащабен трафик на хора и организирана престъпност.

Може ли да се очаква промяна в схемите за пране на пари, които се представят в изследването? Кои са устойчиви и ще продължат да работят, кои ще затихнат?

- Възможните схеми за пране на пари са безкрайни. Докато съществуват източници, от които да се генерират "мръсни" пари, те ще бъдат изпирани по една или друга схема. Една схема за пране на пари се използва, докато е възможно да се прилага успешно. Когато държавата предприеме действия да ограничи възможностите за изпиране на пари в дадена сфера, нормално е нейното използване да намалее. Например когато се въведе задължението договорите за заем да се регистрират, това ще затрудни използването им за легализиране на престъпни средства. Възможно е и външни фактори да окажат влияние, което да доведе до намаляване на използването на дадена схема. Изпирането на пари през строителството например беше тотален хит през последните години. То позволяваше не само успешно изпиране на пари, но и генериране на сериозна печалба. В момента, в който пазарът на недвижими имоти позамря, е нормално да се очаква, че използването на тази сфера ще намалее.